

NTNU

Institutt for språk- og kommunikasjonsstudier

Kompendium

NFUT0202

Norsk for utlendinger – trinn 2

Våren 2014

Lærer: Kjell Heggvold Ullestad
kjell.h.ullestad@ntnu.no

Innhold

KURSPLAN* OG INFORMASJON	6
Information on how to register	7
KAPITTEL 1	8
1) Tekst: Jobben min.....	8
2) Vokabular.....	9
3) Helsetninger	9
4) Helsetninger	10
5) Verb	10
6) Samtale	11
7) Syntaks-oppgaver	12
9) Samtale om utdanning, jobb og framtidsplaner	13
KAPITTEL 2	14
1) Pronomen	14
2) Vokabular.....	15
3) Familieord.....	16
4) Substantiv	16
5) Hennes eller sin/si/sitt/sine?.....	17
KAPITTEL 3	18
1) Boligkjøp: Hva er viktig for deg?.....	18
2) Adjektiv.....	18
3) Adjektiv.....	19
4) Artikkel: - Dette er helt forferdelig.....	19
5) Min �konomi	21
6) Adjektiv.....	21
KAPITTEL 4	22
1) Artikkel: En �l om dagen.....	22
2) Liten	23
3) Liten, lite eller litt?.....	24
4) Mye – lite – mange - få	24
KAPITTEL 5	26
1) Substantiv	26
2) Siste nytt	27
3) Luketekst: Massemedia	27
4) Sammensatte substantiv	28

KAPITTEL 6	30
1) Tekst: Da Stine gikk på skolen	30
2) Luketekst: Skolesystemet	30
2) Preposisjoner	31
3) Studenter i Trondheim	32
4) Substantivert adjektiv.....	33
5) Adjektiv eller adverb?.....	33
6) Adverb	34
KAPITTEL 8	35
1) Samtale	35
2) Rekkefølge i framtid	35
3) Livet på landet	36
3) Komma.....	37
4) Preposisjoner	37
KAPITTEL 9	39
1) "Fathma" av Natascha Ungeheuer	39
2) Diskusjonsoppgaver.....	39
3) Forskjellig – annerledes	40
4) Diskusjonsoppgaver til "Pakkis"	40
5) <i>Hennes</i> eller <i>sin/si/sitt/sine</i> ?	40
6) Norske påsketradisjoner.....	41
KAPITTEL 10	42
1) <i>Til</i> eller <i>for</i> ?	42
2) Både – begge	42
3) Både – og, enten – eller, verken – eller.....	43
4) Passiv	43
5) Svar til oppgave 4	44
6) Utvandring fra Norge.....	44
7) Verb: Asbjørnsen og Moe	45
8) Som-setninger	46
KAPITTEL 11	48
1) Rekkefølge i fortid	48
2) Motsetninger	48
3) Språksituasjonen i Norge.....	50
4) Samtale om dialekter	51

KAPITTEL 12	52
1) Tidspreposisjoner	52
2) Samtale om næringsliv	52

KURSPLAN* OG INFORMASJON

Uke	Datoer	«Stein på stein»	Grammatikk	Viktig å huske
4	20-22/1	Introduksjon. Kapittel 1	Verb	
5	27-29/1	Kapittel 1-2	Syntaks	
6	3-5/2	Kapittel 2 og 5	Pronomen	3/2 Essay 1
7	10-12/2	Kapittel 5	Substantiv	
8	17-19/2	IKKE KURS - SELVSTUDIUM		
9	24-26/2	Kapittel 3	Adjektiv	24/2 Essay 2
10	3-5/3	Kapittel 4	Komparasjon	
11	10-12/3	Kapittel 6	Adjektiv og adverb	10/3 Essay 3
12	17-19/3	Kapittel 9	Pronomen: sin	17/3 Grammatikktest
13	24-26/3	Kapittel 10	Passiv, som-setninger	26/3 Essay 4
14	31/3-2/4	Kapittel 8 og 11	Rekkefølge i framtid Komma	
15	7-9/4	Kapittel 11	Passiv perfektum	9/4 Essay 5 (test-essay)
16	14-16/4	PÅSKEFERIE – IKKE KURS		
17	21-23/4	Kapittel 11 – IKKE KURS 21/4	Preteritum perfektum	
18	28-30/4	Kapittel 12. Repetisjon	Tidsuttrykk	28/4 Essay 6
19	5/5	Repetisjon		

*Det kan bli forandringer i planen.

Eksamen:

Skriftlig eksamen: Torsdag, 22. mai.

Muntlig eksamen: Datoen kommer senere.

Pensum:

Ellingsen/Mac Donald (2005): *Stein på stein*. Tekstbok + arbeidsbok.

Ullestad (2012): Grammatikk-tabeller.

Anbefalt grammatikk:

Mac Donald/MacDonald (2013): *Exploring Norwegian Grammar*.

Undervisning:

Mandag: 12.15-15.00 D119

Onsdag: 12.15-14.00 D12

14.15-15.00 Språklab 1

Formelle krav (Requirements):

- Du må skrive **6 tekster** som skal godkjennes av læreren
- Du kan ikke være borte mer enn 20% av timene (=16 timer = fem ganger).

Vennligst informer på e-post hvis du vet at du skal være borte en dag.

Information on how to register

[Fra web-sida <http://ntnu.no/norskkurs>. Make sure you know the information on this page.]

In order to continue the course and sit for the exam you have to pay a semester fee of NOK 450,- before February 1. Pay as soon as possible!

Please go to the **Student Service** office at Dragvoll or Gløshaugen and pick up an invoice to take to the bank. Once your payment has been registered in our database, your semester card will be sent to your address in Trondheim. (Exchange students do not have to pay the semester fee.)

Bring the **semester card** and an official photo **ID**, such as a passport or driving licence, to the office called "Vaktmesterkontor/Fellestjenester" in Building no. 6 ("street level"). You will get a student ID card which also functions as a library card and gives you access to the buildings and computer labs that you will be using.

At the office called "**Orakeltjenesten**", situated in the Library (Bibliotek) in Building 6, you will be given an email address / Internet access. Bring your **student ID** card with you. You will be given a username (brukernavn) and a password.

Go to Studentweb and register for **classes** and **exams**. Remember your group name (*NFUT0101*). Make sure you register **both** for classes **and** exams. You can now use **Its learning** (NTNUs e-learning system). We kindly ask you to register as soon as possible, as important messages, information and assignments will be posted on It's learning.

If you have any questions regarding the registration, please contact the Student Service Centre Building 1, Dragvoll Campus. studentservice@adm.ntnu.no

If you have **technical problems** with Studweb, please contact Orakeltjenesten.

You will also need the "brukernavn" and the password in order to answer the survey at the end of the semester.

E-mail for the Norwegian courses: norskkurs@hf.ntnu.no

KAPITTEL 1

1) Tekst: Jobben min

Hei. Jeg heter Lise og jeg er forsker. Jeg jobber i et oljeselskap. Det heter Fetnis. Jeg begynte å jobbe i Fetnis for fire år siden, og jeg liker meg veldig godt der. Kollegaene er veldig hyggelige, jobben er interessant og lønna er også ganske bra. Og så har vi ei veldig god kaffemaskin!

Jeg sitter på et lite kontor. Der har jeg et skrivebord med en PC, en telefon og en skriver, og noen hyller med mange permer. Det er så mye papir i denne jobben! På veggen har jeg også ei tavle med bilder av barna mine. De har også laget noen fine tegninger til meg.

Hvordan er en vanlig arbeidsdag for meg? Jeg begynner på jobben klokka kvart på åtte. Jeg sykler til jobben, så jeg trenger en kopp kaffe før jeg begynner å jobbe. Etterpå slår jeg på PC-en og leser e-posten. Vanligvis har jeg omtrent 50 nye e-poster, men 40 av dem er spam... Så svarer jeg på e-postene. Det tar omtrent en time, og da har jeg akkurat tid til en kopp kaffe før morgen-møtet.

Vi har et møte hver morgen klokka ni. Da kommer sjefen med viktig informasjon og vi diskuterer prosjektene våre. Noen ganger krangler vi også, men det er sjelden. Etter morgen-møtet trenger jeg alltid en ny kopp kaffe.

Det er veldig mange møter. Jeg synes at det er for mange møter i bedriften vår. Av og til har vi møte fordi vi må planlegge et annet møte! Vi har nesten ikke tid til å jobbe...

Men jeg er ikke alltid på møte. Jeg sitter mye foran PC-en på kontoret. Jeg lager modeller og regner ut dimensjoner, og jeg skriver rapporter. Jobben er ganske variert og veldig interessant, men også ganske vanskelig. Jeg må ofte ringe til kollegaer og diskutere problemer.

Vi jobber også mye i team, og det liker jeg. Nå jobber vi med et stort prosjekt. Det må være ferdig før desember, så vi har det ganske travelt. Vi har nesten ikke tid til å drikke kaffe.

I lunsjpausen spiser jeg i kantina. Jeg sitter ofte sammen med sjefen. Han er veldig hyggelig. Kona hans og sønnen deres jobber også i Fetnis. Kantina er ikke så verst, men maten er ganske dårlig. Derfor spiser jeg ofte matpakke.

Vanligvis går jeg hjem klokka fire, men det er også vanlig å jobbe til seks når det er mye å gjøre. Jeg liker ikke å jobbe veldig sent fordi jeg liker å være sammen med barna. De legger seg klokka åtte, så klokka seks slår jeg av PC-en, drikker den siste koppen med kaffe og sykler hjem.

Hjemme slapper jeg av foran TV-en med en stor kopp kaffe.

2) Vokabular

Hva betyr disse ordene?

Sett pil mellom ordene som har omtrent samme betydning. Hva betyr ordene på engelsk?

ønsker	↔	vil	_____
vil helst		driver med	_____
gjør		foretrekker	_____
hvilken type		foreløpig	_____
ulik		ikke så verst	_____
til nå		forskjellig	_____
ganske bra		hva slags	_____

3) Helsetninger

Lag riktige setninger. Start med ordet/ordene i *kursiv*.

1. på NTNU – student – er – *Johan*.

2. gå – *Når* – du – på universitetet – skal – i dag ?

3. ikke – har – *I dag* – vært – jeg – i butikken

4. på universitetet – *Jeg* – nå – på norskkurs - går

5. på universitetet – jeg – *Nå* – på norskkurs - går

6. han – kommer – sent – hjem – *fordi han har mye å gjøre*

4) Helsetninger

Skriv ferdig setningene.

Nå _____

Før jeg kom til Norge, _____

Familien min _____

Snart _____

Da jeg fikk plass på norskkurs, _____

Hvor _____

Hva _____

Har _____

5) Verb

Sett inn verbene i riktig form.

Ana og Elena _____ (å være) to spanske studenter som _____ (å bo) på Moholt studentby. Begge _____ (å gå) på norskkurs på Dragvoll, og de _____ (å trives) godt i Trondheim.

Ana _____ (å komme) til Trondheim for ett år siden, mens Elena _____ (å bo) her i tre år allerede.

Om to uker _____ (å ha) de eksamen på norskkurset, og nå må de _____ (å lese) og _____ (å repetere) så mye de _____ (å kunne).

I går _____ (å dra) de til Dragvoll for _____ (å treffe) noen av de andre fra norskkurset. De _____ (å sitte) i kantina og _____ (å snakke) lenge om grammatikk. De _____ (å se) også på gamle essay og _____ (å prøve) _____ (å forstå) forklaringene som _____ (å stå) der. Alle _____ (å hjelpe) hverandre, og Ana og Elena _____ (å være) veldig fornøyd etterpå.

De _____ (å møte) de andre studentene i morgen også. Ana og Elena
_____ (å glede seg) allerede til det.

6) Samtale

A. Se på bildet på side 5 i arbeidsboka. Hva ser dere? Hva gjør personene? Hva slags yrke har de? Her er noen nyttige ord:

VERB

å gjøre	å re (opp)	å sitte
å drive med	å spise	å sette
å behandle	å drikke	å ligge
å undersøke	å kjøre	å legge
å operere	å reise	å holde
å selge	å dra	å plante
å kjøpe	å gå	å vente (på)
å vaske	å flytte	

SUBSTANTIVER

en lege	en sykepleier	en kirurg
en gartner	en kantinemedarbeider	en pasient
en taxisjåfør	en servitør	
en rengjører	en legesekretær	

B. Hva gjør du? Hva driver du med?

→ Vi bruker ikke ubestemt artikkel med titler og yrker.

Eks.: Jeg er **lege** på St. Olavs sykehus.

Jeg **jobber som lege** på St. Olavs sykehus.

→ å jobbe som = to work

1. Jobber du? Hva jobber du som? Hva jobber du med? Hvor jobber du?
2. Studerer du? Hva studerer du? Hvor studerer du?

Ekstra: Bøy verbene i lista over i preteritum og presens perfektum.

7) Syntaks-oppgaver

A. Start med adverbet.

1. Han jobbet her før.

2. Vi skal flytte i mars.

3. Jeg må dra om en time.

B. Sett inn setningsadverbet i setningene.

1. (ikke) Jeg liker indisk mat.

2. (ikke) Nå jobber han her.

3. (ikke) Nå jobber John her.

4. (aldri) Hun vil flytte.

5. (alltid) I Brasil er det pent vær.

C. Sett inn "jeg kan ikke komme" eller "kan jeg ikke komme"

1. Dessverre _____ i dag.

2. _____ før klokka seks.

3. Hvis jeg ikke blir ferdig på jobben, _____.

4. Jeg har lyst, men _____ i kveld.

D. Lag leddsetninger.

Eksempel: - Jeg er syk.

→ Han sier at han er syk.

1. - Jeg liker ikke fisk.

Han sier _____.

2. – Jeg kommer kanskje.

Han sier _____.

3. – Har jeg ikke betalt.

Han spør _____.

4. – Jeg bor også her.

Han sier _____.

5.- Jeg er aldri hjemme.

Han sier _____.

E. Lag setninger med «fordi».

Eksempel: - Jeg er syk.

Jeg kommer ikke fordi jeg er syk.

1. – Jeg har ikke tid.

Jeg kommer ikke fordi _____.

2. – Kona jobber også her.

Han er glad fordi _____.

3. – Han har aldri råd.

Han reiser ikke fordi _____.

9) Samtale om utdanning, jobb og framtidsplaner

1. Hva gjør du nå? Hvilken jobb har du? Hva studerer du? Hvor? Hvor lenge har du gjort dette?

2. Fortell kort hva slags utdanning du har. Hvor studerte du? Når?

3. Har du hatt andre jobber enn den du har nå? Fortell!

4. Hvilke planer har du for framtida? Bruk uttrykkene på side 10 i arbeidsboka.

KAPITTEL 2

1) Pronomen

Sett inn pronomen som passer i teksten.

Maria forteller:

"Jeg heter Maria, studerer ved NTNU og kommer fra Tyskland. Jeg giftet _____ med kjæresten _____, Peter, for to år siden, og da _____ fikk en god jobb i Norge, reiste _____ hit sammen. _____ kom hit til Trondheim seint om kvelden den 16. mai i fjor og gikk og la _____, trøtte etter reisen. Neste morgen gikk Peter ut en liten tur for å se på byen. Han kom tilbake og sa at _____ så fin ut, og at folk i Trondheim gikk i mye finere klær enn det som var vanlig på hjemstedet - _____. Først senere på dagen forsto _____ at 17. mai er en festdag!

Jeg liker _____ ganske godt i Trondheim, men Peter sier at han savner vennene _____ og faren _____ i Tyskland. Heldigvis kommer faren _____ på besøk snart. Jeg er glad for at Peter og jeg har _____, for det tar tid å få venner her. Men på norskkurset har jeg truffet ei hyggelig jente som heter Simone. Jeg liker _____ svært godt. _____ har en mann som heter Paul, og Peter vil at jeg skal invitere både Simone og Paul hjem til _____. Paul har ikke truffet noen av _____ ennå, men jeg tror at han vil like _____ hos oss."

2) Vokabular

Sett inn ord eller uttrykk fra "Tobias er viktigst" slik at setningene betyr omtrent det samme.

- a Har du hørt at Frida og Bård skal skille seg?
- b Har du hørt at Frida og Bård skal gå _____?

- a Vi besøkte dem for tre år siden.
- b Det _____ vi besøkte dem.

- a De tjener nesten 400 000 i året.
- b De tjener _____ 400 000 i året.

- a De fungerte ikke sammen.
- b De gikk dårlig _____.

- a Hun er syk og har store smerter.
- b Hun er syk og _____ mye.

- a Han får penger hver første og tredje tirsdag.
- b Han får penger _____ tirsdag.

- a De er gavmilde og gir presanger til alle.
- b De er _____ og gir presanger til alle.

- a Jeg lengter etter deg!
- b Jeg _____!

- a Dette må du klare. Nå må du ikke tenke på noe annet!
- b Dette må du klare. Nå må du _____ deg!

3) Familieord

Donald Duck er Ole, Dole og Doffens _____.

Ole og Dole er Doffens _____.

Lillegull McDuck er Ole, Dole og Doffens _____.

Penny McDuck er Donald Ducks _____.

Della Duck og Fetter Anton er _____.

Hilmar Duck er Donald Ducks _____.

Donald og Della Duck er Fergus McDucks _____.

Donald Duck er Skrue Mc Ducks _____.

Lillegull McDuck er Angus McDucks _____.

Fergus McDuck er Ole, Dole og Doffens _____.

Kornelius Kvakk er Donald Ducks _____.

Bestemor Duck og Konrad Kvakk er _____.

Myra McDuck er Didrik Ducks _____.

Angus McDuck er Myra McDucks _____.

Lulla Lom er Dora Ducks _____.

Onkel Andrik er Bestemor Ducks _____.

4) Substantiv

Fyll ut tabellene.

A. Regelrette substantiv

Ubestemt entall	Bestemt entall	Ubestemt flertall	Bestemt flertall
en stol			
		damer	
	eplet		
et tog			
	sykkelen		
en baker			
	skrivebordet		

B. Uregelrette substantiv

Ubestemt entall	Bestemt entall	Ubestemt flertall	Bestemt flertall
en mann			
ei mor			
en far			
ei søster			
en bror			
en ting			
et sted			
et barn			

5) Hennes eller sin/si/sitt/sine?

Sonja sier:

- Jeg må selge bilen min.

Sonja forteller:

Hun må selge bilen sin.

- Bilen min er nesten ny.

- Slektningene mine kommer snart.

- Jeg savner slektningene mine.

- Jeg skal pusse opp badet mitt.

- Badet mitt er så stygt.

- Arbeidstida mi passer dårlig.

- De forandret arbeidstida mi.

- Jeg reiser sammen med mora mi.

- Jeg og mora mi reiser.

- Mora mi skal passe barna.

- Barna mine er fem år gamle.

- Jeg må hjelpe barna mine.

KAPITTEL 3

1) Boligkjøp: Hva er viktig for deg?

Hva er viktig for deg når du skal kjøpe eller leie en ny bolig? Sett kryss.

	Svært viktig	Litt viktig	Ikke viktig	Helt uviktig
At boligen er fin				
Prisen på boligen				
Avstanden til jobben				
Avstanden til skole eller barnehage				
Størrelsen på boligen				
At nabolaget er fint				
At det er mange rom				
At det er hage				
At det er lite trafikk				
At det er parkeringsplass				
Annet.... (forklar!)				

- Boligjakt

Har du vært på boligjakt (i Norge eller i hjemlandet)? Skulle du kjøpe eller leie? Var det vanskelig å finne bolig? Hvilke problemer hadde du? Hvordan fant du boligen som du bor i nå?

- Leie eller eie?

Hva er vanligst i hjemlandet ditt? Hva er fordelene med å eie, og hva er fordelene med å leie?

2) Adjektiv

Sett adjektivene i rett form.

1. rød Han har et _____ hus.
2. gammel Mennene der borte er _____.
3. grønn Hun liker at bordet er _____.
4. blå Skapet deres er _____.
5. grønn Jeg vil kjøpe mange _____ stoler.
6. ny, stor Jeg vil også kjøpe et _____ bilde og _____ planter.
7. ny, fin Bildet må selvsagt være _____.
8. dyr Dette bildet er veldig _____.

9. dyr Er disse bildene også _____?
10. dyr, billig Jeg vil ikke ha _____ bilder, men et _____ bilde.
11. fri I 1905 ble Norge et _____ land.
12. svensk Er de mennene _____?
13. vanskelig Denne oppgaven er ikke så _____.
14. vanskelig "Liten" er et ganske _____ adjektiv.
15. sulten Før lunsjpausen var alle veldig _____.

3) Adjektiv

4) Artikkel: - Dette er helt forferdelig

Fra adressa.no, 16.6.2011

Adressa.no skrev tidligere i dag om sosionomstudenten Mubarak Mohammed Omer som er på boligjakt i Trondheim. Han får ikke svar fra utleiery, og tror det utenlandske navnet er årsaken.

- Det er flere som har kommet til oss og fortalt historier om diskriminering. De mener det er navnet som gjør at de ikke får bolig, sier daglig leder Stine Hostad i Utleiemegleren i Trondheim.

Hans historie er på ingen måte unik, bekrefter Utleiemegleren.

- Dette gjelder for eksempel også utenlandske studenter som doktorerer ved NTNU. De sliter med å få tak i noe på det private markedet, og det er jo ikke tvil om at det er mennesker som er intelligente og betalingsdyktige, sier Hostad.

Hun understreker at de hos Utleiemegleren tar imot absolutt alle som ønsker å leie, uavhengig av etnisk bakgrunn.

- Så lenge vi kan ta en referansesjekk så er alle velkomne som leietakere hos oss, sier Hostad.

Det er også regulert av husleieloven, som ettertrykkelig understreker at ingen kan diskrimineres på bakgrunn av etnisk bakgrunn.

«Diskriminering er det samme som usaklig forskjellsbehandling. Ved utleie er det forbudt med usaklig forskjellsbehandling av en leier på grunn av hans etnisitet, nasjonale opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, homofile orientering, kjønn, religion eller livssyn.» står det i loven.

- Denne paragrafen tror jeg ikke det er så mange private utleiery som kjenner til, dessverre. Markedet er presset i Trondheim og utleiery kan nærmest velge hvem de vil til å bo hos seg, sier Hostad.

- Som profesjonell aktør er vi åpne for alle, sier hun.

Utleiemegleren opplever ikke at utenlandske leietakere er noe dårligere enn norske.

- Å høre slike historier som dette i dag syns jeg er helt forferdelig. Vi har ikke dårligere erfaringer med utlendinger enn med etniske nordmenn, avslutter hun.

A. Vokabular

Sett inn ord og uttrykk fra teksten slik at a og b betyr det samme.

1 a. En person leier en hybel i kjelleren vår.

b. Vi har _____ i en hybel i kjelleren vår.

2 a. Mange er ikke sikre på om dette er sant.

b. Det er stor _____ om dette er sant.

3 a. Jeg synes at disse oppgavene er vanskelige.

b. Jeg _____ disse oppgavene.

4 a. Dette er en regel for studenter og lærere.

Denne regelen _____ studenter og lærere.

5. Jeg vet at regelen finnes.

Jeg _____ regelen.

6. Han kommer fra utlandet.

Han er _____.

B. Forklar disse uttrykkene på norsk.

1. på ingen måte

2. å få tak i noe

3. forferdelig

4. usaklig

C. Verb

Infinitiv	Presens	Preteritum	Perfektum
		skrev	
	sliter		
	gjelder		
å leie			
			har fortalt
å velge			
	opplever		

5) Min økonomi

Hvor stor del av pengene dine bruker du på:

- Klær og sko _____ %
- Bolig, lys og varme _____ %
- Transport _____ %
- Kultur og fritid _____ %
- Mat og drikke _____ % (ikke alkohol)
- Ting til huset _____ %
- Andre ting _____ % Hva: _____

Diskusjonsoppgaver om økonomi

1. Sammenlign svarene i oppgaven over. Hva er likt og hva er ulikt?
2. Se på figuren på s. 26. Hvordan bruker folk pengene sine i hjemlandet ditt?
- 3 Du vinner 5 millioner kroner i lotto. Hva vil du gjøre?
4. Norge har høye priser, men også høye lønninger. Hvordan er forholdet mellom priser og lønninger i hjemlandet ditt? Hva er dyrere (relativt) i Norge enn i hjemlandet ditt, og hva er billigere? (Noen idéer: Mat, bolig, klær, bensin, buss/trikk, skole, barnehage....)
5. Hva kjøper du alltid i hjemlandet ditt og tar med deg til Norge? Hvorfor?

6) Adjektiv

Sett inn rett form av "lys".

1. Om sommeren er nettene _____.
2. Det er _____ både ute og inne.
3. Jeg liker å sitte ute en _____ sommernatt.
4. Noen liker ikke _____ sommernettene.
5. De får ikke sove fordi det er for _____.
6. Vinternatta er ikke så _____.
7. Da savner mange _____ sommernatta.
8. I Sør-Norge er ikke _____ sommernatta så _____ som i nord.
9. Hun har kjøpt _____ klær til sommeren.
10. Jeg liker godt _____ klærne hennes.

KAPITTEL 4

1) Artikkel: En øl om dagen...

Fra Forskning.no, 17.10.2006 (Artikkelen er redigert.)

At et lite glass rødvin kan være bra for helsa, er gammelt nytt. Nå mener forskere at det samme gjelder for øl og sprit. Men slå på bremsene, for stikkordet er moderasjon.

Du har kanskje hørt at rødvin skal være godt for helsa. Det store spørsmålet for mange har nok likevel vært: Hva med øl?

I så fall kan det være gode nyheter på vei.

Det siste tiåret har det vært gjennomført hundrevis av undersøkelser som tyder på at et moderat alkoholforbruk kan ha en gunstig effekt på kropp og helse, melder Newswise.

Denne forskningen tyder videre på at det ikke er det at man drikker vin, men selve alkoholinnholdet, som har betydning for helsa.

Dette betyr at både vin, øl og sprit kan ha samme helsefremmende egenskaper som rødvin. Men vel å merke så lenge vi snakker vi om etanol. Inntak av "smuglersprit" er fremdeles en form for russisk rulett.

Noen av disse undersøkelsene har vært betalt av alkoholbransjen, men det er likevel begynt å bli så mange at det er vanskelig å avvise at det er noe i dem.

Amerikanske helsemyndigheter siterer flere undersøkelser som viser at lett eller moderat alkoholforbruk kan knyttes til lavere fare for hjerte- og karsykdommer, særlig blant menn over 45 år og kvinner over 55.

Men det er snakk om små doser; én drink om dagen for kvinner og to for menn.

Spørsmålet er om dette er særlig sunt dersom det kombineres med helgefyll.

Storey er klar over dette problemet, og undersøkelsen tyder på at det er lang vei å gå før også amerikanere forstår dette med moderasjon.

- Det er en enorm utfordring å forklare at alkohol kan ha gode effekter på helsen, uten å oppfordre til overdrevent alkoholforbruk, forklarer Storey til Newswise.

A. Vokabular

Finn ord og uttrykk i teksten som betyr det samme som:

1. mange hundre _____
2. det er sunt _____
3. han vet det _____
4. Hvis det er sant _____
5. spesielt _____
6. å vise en tendens _____

B. Grammatikk

Skriv setningene sammen.

1. Newswise skriver: «Det er kanskje sunt å drikke øl.»

2. Forskerne sier til oss: «Dere må ikke drikke for mye øl.»

3. Mannen på bildet spør: «Kan jeg drikke ølen min nå?»

4. Han kan drikke øl. Likevel må han også være forsiktig.

5. Han må ikke drikke for mye. Det er kanskje skadelig.

6. Mange tror: «Vi kan alltid drikke øl til frokost og middag.»

2) Liten

1. Jeg har en _____ bil.

2. Han har ei _____ datter og to _____ sønner.

3. Jeg finner ikke _____ boka.

4. _____ mannen er veldig _____.

5. Hun drikker et _____ glass melk til frokost.

6. _____ barna går i barnehagen.

7. Er Toms hus også _____?

8. Det er en _____ stol ved siden av _____ bordet.

9. Kona til Jan er _____.

3) Liten, lite eller litt?

Bruk *litt* hvis du kan.

1. Jeg har _____ penger igjen.
2. Dette huset er veldig _____.
3. Han har bare jobbet _____.
4. Denne stua er ganske _____.
5. Hun dro hjem _____ etter at festen var slutt.
6. Synes du at skjørtet er for _____?
7. Jeg har _____ vondt i det høyre beinet.
8. Hun kjøpte en _____ ring og et _____ smykke.
9. Det var _____ dyrt.
10. Synes du at vi betaler for _____ i skatt?
11. Bilen kostet _____ mer enn jeg trodde.
12. De smilte _____.

4) Mye – lite – mange - få

Se på figuren på side 41 i tekstboka og fyll ut.

mye – mer – mest
lite – mindre – minst

mange – flere – flest
få – færre – færrest

Hvordan er det med bruken av Internett, øker den mye?

Ja, det er mange _____ som bruker Internett nå enn for noen år siden.

Internettbruken har økt _____ i de siste årene.

I 1995 var det ikke så _____ som brukte Internett.

Da var det veldig _____ som kjente til bruken av Internett.

Er det _____ som leser aviser enn som ser på tv nå?

Nei, nå er det litt _____.

Men for ti år siden var det _____ som leste aviser enn som så på tv.

I 2004 er tv det mediet som har _____ brukere.

Men økningen i tv-bruk er mye _____ enn økningen i bruk av Internett de siste ti årene.

Hvordan var det i 1987? Da var det litt _____ som brukte tv enn det er i dag.

Avisbruken er nokså stabil. Det er omtrent like _____ som leser aviser i dag som det var for 40 år siden.

Hvilket medium har økt _____ de siste ti årene? Det er Internett.

Fra 1965 til 1980 økte bruken av tv veldig _____.

Mellom 1973 og 1993 forandret oppslutningen om aviser seg _____.

(Oppgaven er fra "Stein på stein – lærerens bok".)

KAPITTEL 5

1) Substantiv

Reidar bor i Fredrikstad. (Hus n.) _____ hans ligger i sentrum, og han har mange (venn m.) _____ i den lille (by m.) _____. Han jobber ikke i Fredrikstad, men i (by) _____ som heter Sarpsborg.

Om (vinter m.) _____ tar han buss til Sarpsborg, men om (sommer m.) _____ sykler han. Han har to (sykkel m.) _____, en ny og en gammel. Den gamle (sykkel) _____ er nesten ti (år n.) _____, men den nye kjøpte han for tre (måned m.) _____ siden. Han liker (sykkel) _____ sine, og sykler alltid sammen med to andre (mann m.) _____ som også jobber i Sarpsborg.

Reidars (kontor n.) _____ er lite. Der er det (bord n.) _____, (pc m.) _____ og to (stol m.) _____. På (bord) _____ ligger det alltid mange (bok m.) _____ og (brev n.) _____.

Reidar er sliten og ser på alle (bok) _____ og (brev) _____. Han har det alltid travelt, og har mange (problem n.) _____ på (jobb) _____. Han åpner et brev og leser: «Vi ønsker alle en god sommerferie.» (Brev) _____ er fra (sjef m.) _____ til Reidar. Reidar blir glad. Han tenker på (ferie m.) _____. Den begynner om fem (dag m.) _____, og da skal han besøke (venn) _____, (kone f.) _____ hans og de tre (barn n.) _____ deres i London. Han gleder seg, fordi han synes at London er verdens beste (by) _____.

2) Siste nytt

Disse nyhetene har kommet til redaksjonen for "Siste nytt" i løpet av natta:

- Fotballandskamp: Norge – England 7-0. Ole Hansen scoret 5 mål.
- Flyulykke i India: 412 døde. To nordmenn er savnet.
- Stor suksess på Trøndelag Teater: "Et dukkehjem" av Ibsen med 8 ekstraforestillinger.
- Været: Mye snø i Trondheim neste uke.
- Biskop drakk vin og kolliderte med bil. "Jeg smakte bare litt på altervinen," sier han.
- Mange må vente på kreft-operasjon. "Sykehusene må få mer penger," sier lege.
- Stor brann i Oslo. Butikksenteret "Oslo City" ligger i ruiner.
- Disse tjener mest i Norge. Liste med de 100 rikeste.
- Castro er død. "Nå kan vi gi demokrati til cubanerne," sier Barack Obama.
- Ny norsk teknologi: Kan produsere olje uten CO2-problemer.
- Konge-familien på ferie på Mallorca. Kronprins Håkon mistet sol-brillene.
- Fange rømte fra Trondheim Kretsfengsel. Dømt for åtte drap.
- Maten er dyrere enn for to år siden. Cola og sjokolade har blitt billigere.

Vokabular:

landskamp: internation match

kreft: cancer

ulykke: accident

altervin: altar wine

tjene: earn, have income

miste: drop, loose

sol-briller: sun glasses

fange : prisoner

rømme : escape

dømt : convicted

drap: murder

3) Luketekst: Massemedia

Internett har fått en sentral plass _____ folks daglige liv, og mange bruker _____ tid foran pc-en. Voksne og barn _____ nettet både til underholdning og til å _____ informasjon. Dessuten bruker vi nettet _____ å kommunisere med andre.

Likevel har _____ tradisjonelle mediene aviser, radio og TV _____ stor plass. De fleste familier abonnerer _____ minst en avis og kjøper gjerne _____ løssalgsavis i tillegg. Ofte leser vi _____ lokale aviser og aviser som kommer _____ i et større område eller over _____ landet. I gjennomsnitt leser nordmenn to aviser om _____.

Staten gir økonomisk _____ til avisene. Tanken er at det er bra _____ demokratiet å ha mange aviser. På den _____ kan ulike meninger komme fram.

TV er _____ det dominerende mediet i samfunnet. Over _____ og en halv time bruker folk _____ i landet i gjennomsnitt foran TV-skjermen _____ dag. Mange ser på TV for å _____ av, og underholdningsprogrammer og filmer er _____. Men nyhetene er også viktige. Nyhetssendingene er _____ de programmene som har flest seere. For _____ begynner TV-kvelden med Dagsrevyen og slutter _____ en nyhetssending rundt midnatt.

4) Sammensatte substantiv

A. Lag sammensatte ord

ei bok med oppgaver	= <i>en oppgavebok</i>
et studium for å bli ingeniør	= _____
en rapport om et prosjekt	= _____
et resultat fra en forskning	= _____
en leder for en avdeling	= _____
en stol på et kontor	= _____
en reise i jobben	= _____
et møte om morgenen	= _____

B. Hvordan sier vi det på norsk?

a school boy	= _____
a bus stop	= _____
a furniture shop	= _____
the oil production	= _____

C. Hva er...

... et papirarbeid	= _____
... et boligkjøp	= _____

... ei kjellerstue	= _____
... et hyttepalass	= _____
... en skikonge	= _____
... en tøffelheld	= _____
... en polarforsker	= _____

KAPITTEL 6

1) Tekst: Da Stine gikk på skolen

Stine er 22 år og studerer til å bli lærer ved NTNU. Hun har ei tysk venninne som heter Nina. Nina og Stine snakker om barndommen, og Stine forteller om da hun gikk på skolen.

”Jeg begynte på barneskolen da jeg var 6 år. Det var 15 elever i klassen min, og jeg kjente noen fra barnehagen. Jeg gledet meg veldig til å lære å lese og skrive. De første årene gjorde vi mye spennende på skolen, og jeg likte norsk og engelsk best. Læreren vår på barneskolen, Tormod, var veldig hyggelig og snill. Vi sang og lekte mye på skolen, og Tormod pleide å fortelle eventyr hver dag i lunsjpausen.

Da jeg var 13 år, begynte jeg på ungdomsskolen. Lærerne på ungdomsskolen var strenge, og vi hadde veldig mye lekser. Når vi går i åttende klasse begynner vi også å lære et annet fremmedspråk, og fordi jeg gjerne ville reise til Tyskland, valgte jeg tysk. Jeg var veldig interessert i historie, og derfor likte jeg samfunnsfag godt. På ungdomsskolen fikk vi også karakterer, og mamma måtte ofte hjelpe meg med leksene. Matematikk og naturfag var de vanskeligste fagene, syntes jeg.

Selvfølgelig likte jeg pausene, friminuttene, best. I friminuttene snakket jeg med venninnene mine og flørtet med de kjekke guttene i parallellklassen. Noen ganger gikk vi til kiosken og kjøpte boller eller godteri til lunsj.

Etter ungdomsskolen kunne jeg velge studieretning på videregående skole. Jeg hadde lyst til å bli lærer, så jeg valgte allmennfaglig studieretning. Det var litt trist å slutte på ungdomsskolen fordi mange av de gode venninnene mine valgte yrkesfag, men det var mange hyggelige elever i den nye klassen min på videregående. Da vi gikk i tredje klasse på videregående, dro vi på studietur til Freiburg i Sør-Tyskland. Det var en veldig fin opplevelse, og det var en fin mulighet til å lære og praktisere mer tysk.

Etter tre år med hardt arbeid på videregående hadde jeg lyst på en liten pause, og da reiste jeg på folkehøgskole. Jeg var i ei lita bygd på Sørlandet, og vi holdt på med teater og reiste på mange turer – blant annet en lang reise til Tyskland!”

2) Luketekst: Skolesystemet

I Norge begynner barna på skolen _____ de er fem eller seks år _____.

Grunnskolen er obligatorisk. Det betyr at _____ må gå på skolen fra det _____

de fyller seks til _____ er 15-16 år. De sju første _____ av grunnskolen kaller vi barneskolen, og de _____ siste er ungdomsskolen. Grunnskolen kaller vi

_____ for enhetsskolen fordi alle elever, uansett _____ og bakgrunn, går på den samme _____. Tanken bak dette er at elevene skal bli _____ til å

samarbeide med _____ og at alle elevene skal _____ lik rett til å få utdanning.

I dag er det vanlig at de _____ elevene går i tre år på _____ skole. Den videregående skolen er delt opp _____ ulike studieretninger. De som vil _____ håndverkere går på yrkesfaglige studieretninger, _____ de som vil studere går på _____ studieretning.

For å komme inn på _____ og universiteter må man ha studiekompetanse. Elevene _____ har tatt en teoretisk retning _____ videregående skole, får studiekompetanse _____ tre år. De som har tatt _____ praktisk utdanning, kan gå ett år _____ allmennfaglig påbygging og bli kvalifisert til _____ ta høyere utdanning.

Man diskuterer ofte _____ den norske skolen tar nok hensyn til de _____ elevene. Noen mener at det bør _____ større forskjeller i skolen. En del _____ land har systemer hvor de svake og de sterke _____ får forskjellige tilbud. De fleste i Norge _____ likevel at likhetstanken er viktigst. Alle elever kan _____ noe av hverandre.

Mange mener at norske studenter kan _____ lite når de begynner å studere. Det kan være _____ grunner til det. Noen mener at _____ ikke jobber nok, og noen mener at _____ i skolen er for dårlige. Mange _____ bekymret fordi norske elever ikke kan _____ matematikk, og derfor prøver man å utdanne _____ matematikklærere.

2) Preposisjoner

1. De diskuterer _____ hverandre.
2. Jeg er opptatt _____ at barna får gode resultater.
3. Han er ikke vant _____ å jobbe så mye.
4. Den norske grunnskolen varer _____ 10 år.
5. Tar vi nok vare _____ de flinkeste elevene, synes du?
6. Jeg lærte det _____ en venn.
7. De skal ha eksamen _____ matematikk.
8. Mange elever skylder _____ lærerne når resultatene er dårlige.
9. Hun kom inn _____ legestudiet i vår.

10. Det er viktig at foreldrene følger _____ barnas skolearbeid.
11. Hun vil gjerne studere _____ universitetet.
12. Martin og Anita er ikke enige _____ hvordan skolen skal være.

3) Studenter i Trondheim

Sett inn rett alternativ og/eller riktig form av ordet i parentes, eller riktig preposisjon/pronomen.

NTNU er et av Norges seks (**universitet**) _____. Denne høsten er det registrert omtrent 20 000 studenter her. Det betyr at NTNU er Norges nest (**stor**) _____ universitet. Bare Universitetet i Oslo har (**mange/mye**) _____ med sine 30 000. Det betyr også at Universitetet i Bergen har (**få/lite**) _____ enn NTNU. NTNU ble opprettet i 1996 (**når/da**) _____ Universitetet i Trondheim og Norges Tekniske Høyskole ble slått sammen. (**Også/Samtidig**) _____ (**få**) _____ universitetet (**ny**) _____ navn. Det finnes også (**annen**) _____ høyskoler i Trondheim, som for eksempel HiST og Dronning Mauds Minne, så til sammen er det nærmere 30 000 studenter i byen.

Siden Trondheim har så mange studenter, finnes det (**mange/mye**) _____ aktiviteter (**som/at**) _____ de kan være med på. Studentene i Trondheim har for eksempel (**deres/sin**) _____ (**egen**) _____ studentorganisasjoner. Den (**viktig**) _____ og (**gammel**) _____ studentinstitusjonen i Trondheim er Studentersamfundet, det (**rød**) _____, (**rund**) _____ huset som ligger (**preposisjon**) _____ Elgseter bru. Studentersamfundet ble stiftet i 1910 og (**hus**) _____ i Egesetergata 1 (**stå**) _____ ferdig i 1929.

Studentene arrangerer ulike aktiviteter (**preposisjon**) _____ løpet av studieåret. UKA er en tradisjonsrik festival som bli arrangert (**hver**) _____ andre år. Neste UKA-festival er (**preposisjon**) _____ to år.

Ved NTNU er det også veldig mange utenlandske studenter. Noen av **(pronomen)** _____ går på norskkurs på Dragvoll. På disse **(norskkurs)** _____ går det ca. 600 studenter **(preposisjon)** _____ vår. På trinn 2 er det cirka 120 **(student)** _____ fra 30 forskjellige **(land)** _____. Det er flest studenter fra Tyskland, men det er også mange **(kineser)** _____ og **(franskmann)** _____. Det er også studenter fra **(både/begge)** _____ Russland og India, men ingen **(enten/verken)** _____ fra Sverige eller Danmark.

(Fordi/Derfor) _____ studenter fra hele verden er representert, har norskkursene et **(spennende)** _____, **(internasjonal)** _____ miljø. Forhåpentligvis lærer norskkursstudentene ikke bare noe om norsk språk og kultur, men kanskje blir det også kjent **(preposisjon)** _____ noen av studiekameratene **(deres/sin)** _____ og får **(noe/noen)** _____ nye venner.

4) Substantivert adjektiv

A. Fyll ut tabellen

Ubestemt sg.	Bestemt sg.	Ubestemt pl.	Bestemt pl.
en voksen			
en kriminell			
en fattig			
en kristen			
en fremmed			

B. Lag fire setninger med adjektiv fra tabellen. Bruk ulike former av adjektivene.

5) Adjektiv eller adverb?

1. pen
Ola er _____. Barna hans er også _____. De synger også _____.

2. god

Svarene er _____. Du har svart _____. Hun liker _____ å lese.

3. høy

Jeg kan hoppe _____. Det er for _____ musikk. Hvorfor spiller de så _____?

4. lang

Hun kjører _____ til jobben. Det er _____ vei til jobben. Hvor _____ er det til jobben din?

5. liten

De leser en _____ bok. De leser ganske _____. Du spiser veldig _____.

6) Adverb

Sett inn adverb som passer.

1. Kinesisk mat smaker _____.

2. Jeg snakker _____ norsk.

3. Indisk mat lukter _____.

4. Jeg løper _____.

5. Jeg liker _____ å gå på ski.

6. Vi spiser alltid _____.

KAPITTEL 8

1) Samtale

Se på bildene på side 68 i tekstboka. Velg ett av bildene og diskuter spørsmålene.

Spørsmål til det øverste bildet, "Lek i bakgården":

1. Hva driver barna med?
2. Hvor foregår dette?
3. Hvordan er barna kledd?
4. Hva er annerledes nå for tida? (Hvordan leker barna? Hvilke klær har de?)

Spørsmål til det nederste bildet, "Familieliv":

1. Hva gjør personene på bildet?
2. Hvilken ukedag tror du det er? Hvorfor?
3. Kan du beskrive rommet? Hvordan ser det ut?
4. Bildet kalles "Familieliv". Hva er forskjellen på dette familielivet og et moderne familieliv?

2) Rekkefølge i framtid

Sett sammen setningene. Bruk *når* eller *etter at*. Begynn med det som er understreket.

1. Først skal vi se filmen. Så skal vi diskutere den.
Etter at/Når vi har sett filmen, skal vi diskutere den

-
2. Først skal vi dra til Bergen. Etterpå skal vi dra til Oslo.

-
3. Først skal de kjøpe ei avis. Så skal de kjøpe ei bok.

-
4. Først skal de sykle litt. Etterpå skal de gå.

-
5. Først skal de være på et møte. Så skal de spise lunsj.

-
6. Først skal de diskutere problemet. Etterpå skal de skrive en rapport.
-

3) Livet på landet

Sett inn ord og uttrykk fra teksten slik at setningene betyr det samme.

1. Det er 4,5 millioner innbyggere i Norge.

_____ i Norge er 4,5 millioner.

2. Han har vanligvis ikke tid.

Han har _____ ikke tid.

3. Vi får besøk av mora til kona mi.

Vi får besøk av _____ mi.

4. Han brukte hele lønna på poker.

Hele lønna _____ å spille poker.

5. Det er absolutt ikke sant!

Det er ikke sant _____!

6. Han bodde på det samme stedet fra han ble født til han døde.

Han bodde på det samme stedet _____ livet.

7. Hun ville at gutten skulle bli kjæresten hennes.

Hun var _____ gutten.

8. Ola fikk gården da faren døde.

Gården _____ til Ola.

9. De måtte sykle eller ta bussen.

De måtte _____ sykle _____ ta bussen.

3) Komma

Sett inn komma i setningene.

1. "Vi trenger både mel salt og melk" sa han.
2. Hun er glad i musikk og hun kan både synge danse og spille gitar.
3. Da de hadde vasket huset bakt brød og vært i butikken gikk de en tur.
4. Skal vi gå ut i kveld eller vil du heller være hjemme?
5. Den hvite kirka du ser der borte ble bygd i 1834.
6. Hvis du ikke kommer går jeg alene.
7. Han er en hyggelig gutt men du får ikke gifte deg med ham!
8. Erik Werenskiold som ble født i 1855 malte mye fra norsk bygdemiljø.

4) Preposisjoner

Lucero kommer _____ Colombia, og hun er doktorgradsstudent
_____ NTNU _____ Trondheim. Lucero studerer lingvistikk
_____ Dragvoll og bor _____ en leilighet _____ Moholt
sammen _____ en annen student. Hun heter Katja og studerer fysikk
_____ Gløshaugen.

_____ to år _____ kom Lucero hit _____ byen. Hun kom
_____ mars måned. Hun så at alle nordmenn gikk _____ ski. Lucero
syntes det var kaldt og måtte gå _____ lue _____ hodet. Katja har vært
_____ Trondheim _____ tre år.

Lucero håper å være ferdig _____ studiene sine _____ ett år. Da har
hun lyst _____ å slappe _____ noen måneder før hun begynner å jobbe.

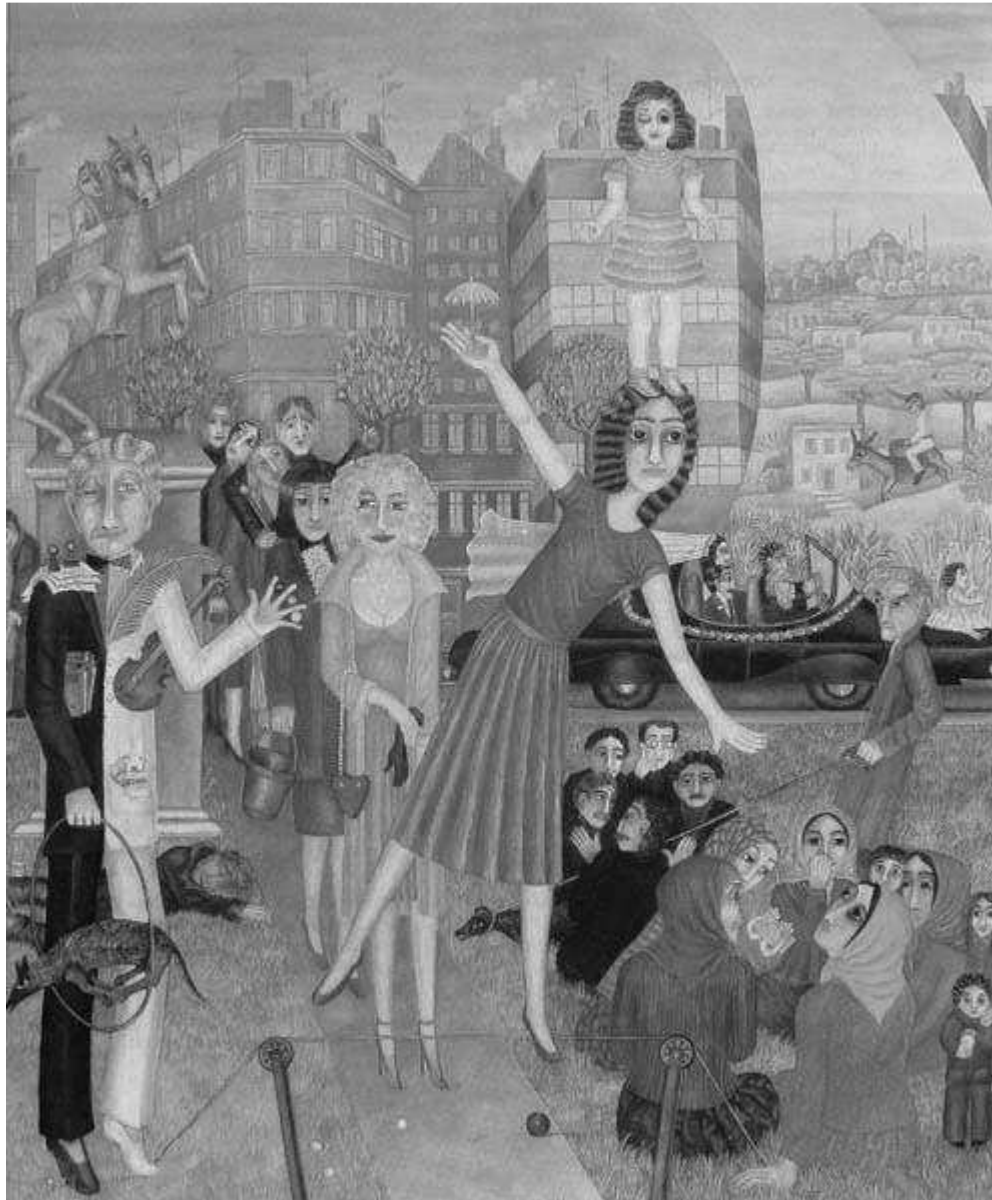
Lucero snakker ofte _____ Katja _____ kveldene. De er begge
interessert _____ musikk og går ofte _____ konserter sammen.

Når konsertene er ferdige, går de _____ kafe, setter seg _____ et bord og forteller _____ sine planer og drømmer. Av og til synes Lucero at Katja snakker så mye at hun får vondt _____ hodet.

_____ sommeren skal de to venninnene dra _____ Paris _____ ferie sammen. Der skal de bo _____ en venninne. Lucero gleder seg _____ turen og er sikker _____ at det blir en hyggelig tur.

KAPITTEL 9

1) "Fathma" av Natascha Ungeheuer

2) Diskusjonsoppgaver

1. Fortell om befolkningen i hjemlandet. Er det mange forskjellige folkegrupper?
2. Er det mange innvandrere i hjemlandet ditt? Hvor kommer de fra? Hvorfor kommer de til hjemlandet ditt?
3. Hvordan er integreringen av innvandrere i hjemlandet ditt?
4. Hva synes du er viktigst for å lykkes med integreringen av innvandrere?

3) Forskjellig – annerledes

1. Bilen hans er _____ enn min.
2. Den kommer fra _____ land.
3. Den kinesiske kulturen er _____.
4. Tor er snill, men Åge er _____.
5. Tor og Åge er veldig _____.
6. Butikkene er ikke like, de er _____.
7. Disse butikkene er _____ enn butikkene i Oslo.
8. Det er _____ å bo i Norge enn i Honduras.
9. Trondheim og Teheran er veldig _____ byer.
10. Vi har like gensere, men de har _____ farge.

4) Diskusjonsoppgaver til "Pakkis"

1. Hvordan vil dere beskrive Sajjad?
2. Hvordan vil dere beskrive faren?
3. "For å bli akseptert mest mulig så må man være som dem," tenker Sajjad. Hva mener dere om det? Finn argumenter for og mot.
4. Hva mener dere at innvandrere bør gjøre for å bli integrert i et nytt samfunn? Ranger de tre tingene dere synes er viktigst.
5. Du har en sønn og ei datter. Begge er født i Norge. Hva synes du at de bør lære om kulturen fra hjemlandet ditt? Hva vil du gjøre for at de lærer dette?

5) *Hennes eller sin/si/sitt/sine?*

Marie Curie var fra Polen, og det egentlige navnet _____ var Maria Skoldowska. Hun fikk stipend for å fortsette studiene _____ i Paris, der hun tilbrakte mesteparten av tida i laboratoriet _____ og gjorde flere viktige oppdagelser. Det viktigste arbeidet _____ var oppdagelsen av radium og polonium. Hun giftet seg med den franske vitenskapsmannen Pierre Curie, og hun arbeidet mye sammen med mannen _____.

I 1903 fikk de nobelprisen i fysikk sammen. Etter at mannen _____ døde, fortsatte Marie å arbeide med radium. Laboratoriet _____ ble et sentrum for forskning, og der underviste hun elevene _____, som kom fra store deler av verden.

6) Norske påsketradisjoner

Sett strek under rett alternativ.

Påskan er **mye/veldig** populær i Norge. Selv om påskan først og fremst er en religiøs høytid, forbinder de **fleste/meste** nordmenn påskan med ski og fjell. Man sier ofte at nordmenn **er/var** født med ski på beina, og at **alle/hele** Norge drar til fjells i påskeuka. Men det er ikke helt sant.

Bare en **liten/litt** del tilbringer påskan i hytta. Statistikken viser faktisk at **nesten/nesten** 90 % foretrekker å bli **hjem/hjemme**. **Dessuten/Derimot** er det ikke uvanlig å gå på dagsturer. Derfor kan det være **mange/mye** folk i skiløypene når påskesola skinner. Og langs løypene kan du se familier **at/som** spiser appelsin og «Kvikk Lunsj» og drikker kakao. «Kvikk Lunsj» er den **mest populære/populæreste** tursjokoladen.

Den norske vinteren kan være ganske **lang/lenge**, og mange er lei av snø og kulde. Derfor reiser mange til Syden **til/for** å bli varme. Mange reiser særlig **enten/verken** til Kanariøyene eller til Tyrkia.

En **annen/andre** viktig påsketradisjon i Norge er påskekrim. Det har vært en norsk tradisjon å lese kriminalhistorier i påskan **i/for** over 80 år. Nå er **alle/hele** bokhandlerne fulle av krimbøker, og det er påskekrim **begge/både** på radio og TV. Personlig **synes/tror** jeg ikke at krimbøker er spennende, men jeg **synes/tror** kanskje at jeg vil se påskekrimen på TV.

I Sverige har man **færre/mindre** fridager i påskan enn i Norge. Her har vi også fri skjærtorsdag og andre påskedag. På Østlandet er det en tradisjon for mange å **gå/dra** til Sverige og **handle/kjøpe** disse dagene. Mange kjøper – og drikker – mye alkohol i Sverige fordi det er **billigere/billigst** der, men kjøtt er **også/heller** ikke så dyrt hos «Söta bror». Derfor har svenskehandel blitt en nesten **like/samme** stor påsketradisjon som skiturer.

KAPITTEL 10

1) Til eller for?

1. Han kjøper en bursdagsgave _____ henne.
2. Hva kan jeg gjøre _____ deg?
3. De flytter til Syden _____ å få bedre vær.
4. Jeg har ikke tid _____ å gjøre det nå.
5. Han vil bruke pengene _____ å reise mye.
6. Dette er ganske vanskelig _____ meg.
7. Jeg er ikke vant _____ slik mat.
8. Har vi nok penger _____ å kjøpe den bilen?
9. I kjelleren har de en hybel _____ leie.

2) Både – begge

- Hvor bor barna dine nå?
- _____ Silvia og Are bor i Stavanger. _____ går på skole der.
- Synger eller spiller han?
- Han gjør _____. Han er flink _____ til å synge og til å spille piano. _____ foreldrene hans er kunstnere.
- Må du kjøpe _____ bøkene?
- Ja, jeg trenger _____ ei tekstbok og ei arbeidsbok.
- Drar dere på hytta, eller reiser dere til Spania i ferien?
- Vi gjør _____, tror jeg. _____ jeg og mannen min var i Spania i fjor, og vi likte oss godt der, _____.

- Vil du ha salami eller ost?

- Ja takk, _____! Til frokost spiser jeg to skiver, og jeg har _____
salami og ost på _____ skivene.

3) Både – og, enten – eller, verken – eller

Spør hverandre og svar med både – og, enten – eller eller verken – eller. Bruk alternativene i parentesene i svarene. De riktige svarene står i oppgave 5.

1. Hvor ligger Oslo? (Norge – Sverige) *Oslo ligger enten i Norge eller i Sverige*
2. Hvor er Barack Obama president? (Russland – Frankrike)
3. Hvem bor i Trondheim? (Kjell – Justin Bieber)
4. Hvilken by ligger i England? (London – Liverpool)
5. Hva heter presidenten i Russland? (Dmitri Medvedev – Vladimir Putin)
6. Hvor ligger Eiffeltårnet (Eiffel tower)? (Roma – Barcelona)
7. Hvilket land ligger i Afrika? (Egypt – Tanzania)
8. Når er Norges nasjonaldag? (17. mai – 17. juli)
9. Når er du på norskkurs? (mandag – onsdag)
10. Hva heter kongen i Norge? (Håkon – Harald)

4) Passiv

Skriv setningene i passiv.

1. Nå skriver hun rapporten.

2. Noen henter oss på flyplassen.

3. I dag vekket noe meg veldig tidlig.

4. Mange leser Jo Nesbøs romaner.

5. De sendte debattprogrammet i reprise.

6. Noen kjøpte huset over gata.

7. Mange ser på "Nytt på nytt".

8. Noen skal gjøre det i morgen.

9. Noen må vaske gulvet.

10. Ingen kunne kjøpe det for penger.

5) Svar til oppgave 4

1. Oslo ligger enten i Norge eller i Sverige.
2. Barack Obama er president verken i Russland eller i Frankrike.
3. Enten Kjell eller Justin Bieber bor i Trondheim.
4. Både London og Liverpool ligger i England.
5. Presidenten i Russland heter enten Dmitri Medvedev eller Vladimir Putin.
6. Eiffeltårnet ligger verken i Roma eller i Barcelona.
7. Både Egypt og Tanzania ligger i Afrika.
8. Norges nasjonaldag er enten 17. mai eller 17. juli.
9. Jeg er på norskkurs både mandag og onsdag.
10. Kongen i Norge heter enten Håkon eller Harald.

6) Utvandring fra Norge

Sett inn rett ord i setningene.

På 1800-tallet var det stor utvandring fra Norge (**også/heller**) _____. Utvandrerne reiste (**verken/enten**) _____ av religiøse eller politiske grunner. Mange av dem hadde (**verken/enten**) _____ jobb eller penger i Norge, og håpet å finne (**både/begge**) _____ deler i USA.. De fleste fant et nytt hjem (**verken/enten**) _____ i Midtvesten eller på Østkysten, men Noen ble ikke lykkelige i USA (**også/heller**) _____ og dro hjem igjen.

Utvandrerne kunne ofte bare norsk og ikke engelsk, men barna deres kunne **(begge/både)** _____ språkene. I dag snakker nesten ingen av norsk-amerikanerne norsk, og mange av dem forstår **(også/heller)** _____ ikke norsk.

Norsk-amerikanerne er likevel stolte av den norske kulturen. **(Både/begge)** _____ lefse og lutefisk populært. Det er **(også/heller)** _____ populært å få besøk av norske slektninger. Mange føler at de har to hjemland, **(både/begge)** _____ Norge og USA, selv om de er født i USA og **(også/heller)** _____ ikke har vært i Norge.

B. Forklar disse uttrykkene fra teksten på norsk. Finner du et synonym?

det var mangel på arbeid (linje 2)
å lokke (5)
å forlate hjembygda (5)
etter hvert (19)
å slå seg ned (20)
litt etter litt (25)
omtrent (30)

7) Verb: Asbjørnsen og Moe

Peter Christen Asbjørnsen og Jørgen Moe **(å være)** _____ to eventyrsamlere som **(å samle)** _____ inn og **(å gi)** _____ ut norske folkeeventyr tidlig på 1800-tallet. Resultatet **(å bli)** _____ ei stor samling av eventyr som **(å ha)** _____ mange likheter med fortellinger fra andre land, men som var spesielle for Norge likevel.

De to **(å treffe)** _____ hverandre på skolen i 1826, og de **(å finne)** _____ ut at de hadde en felles interesse for norsk folkediktning. I 1830 **(å begynne)** _____ de **(å reise)** _____ rundt og **(å samle)** _____ inn eventyr. De **(å reise)** _____ ikke alltid sammen, for de **(å ville)** _____ **(å besøke)** _____ så mange steder som mulig. Asbjørnsen **(å dra)** _____ mest rundt på Østlandet, mens Moe også **(å være)** _____ på mange andre steder i Sør-Norge.

De som (**å fortelle**) _____ eventyrene til Asbjørnsen og Moe, (**å snakke**) _____ alltid dialekt, men Asbjørnsen og Moe (**å måtte**) _____ (**å skrive**) _____ på dansk, for det (**å være**) _____ skriftspråket i Norge da. De (**å bruke**) _____ likevel mange norske dialektord da de (**å skrive**) _____ eventyrene, for det (**å gjøre**) _____ eventyrene norske. Da samlingen *Norske folkeeventyr* (**å komme**) _____ ut i 1841-1844, (**å si**) _____ mange at de ikke (**å like**) _____ det. De (**å synes**) _____ at dialektord (**å være**) _____ vulgært. Men Asbjørnsen og Moe (**å stå**) _____ på sitt, og derfor (**å bli**) _____ de viktige i utviklingen av et norsk skriftspråk.

8) Som-setninger

Lag som-setninger.

1. Jeg studerer på NTNU. NTNU ligger i Trondheim.

2. Jeg studerer et fag. Jeg liker faget godt.

3. Han liker ikke huset. Han bor i huset.

4. Det er en gutt i klassen. Han kommer fra Tromsø.

5. Hun hadde på seg en genser. Genseren var ikke pen.

6. Hun hadde på seg en genser. Jeg likte ikke genseren.

7. De besøkte noen venner. De besøkte også vennene i fjor.

8. De likte byen. Vennene bodde i byen.

KAPITTEL 11

1) Rekkefølge i fortid

Sett sammen setningene. Bruk *da* eller *etter at*. Begynn med det som er understreket.

1. Først snødde det. Så begynte det å regne.

Det begynte å regne etter at det hadde snødd

2. Først ble han gammel. Etterpå mistet han tennene.

3. Først sa de ja. Deretter sa de nei.

4. Først syklet de litt. Etterpå gikk de.

5. Først var de friske. Så ble de syke.

6. Først så de en film. Deretter diskuterte de den.

7. Først dro de til Italia. Etterpå dro de til England.

2) Motsetninger

1. Været var veldig dårlig. De gikk en lang tur.

(men)

(likevel)

(selv om)

(til tross for)

2. Ida følte seg ikke bra. Hun ville gå på festen.

(likevel)

(selv om)

(men)

3. De har alltid mange problemer. De er aldri sinte.

(men)

(til tross for)

(selv om)

3) Språksituasjonen i Norge

Sett strek under riktig alternativ.

Noe av det første utlendinger oppdager her i landet, er at folk snakker nokså **(forskjellig – annderledes)**. Folk snakker ofte den dialekten de har vokst opp med, selv om de flytter til et nytt sted. Både på jobben, på tv og i politikken er det **(mange – mye - alle)** som bruker dialekten **(sin – deres)**. Vi har altså ikke en bestemt norm for talespråk.

Når vi skriver, har vi to norske språk: bokmål og nynorsk. Det er historiske grunner til at vi har to skriftspråk. **(Fordi – På grunn av)** unionen med Danmark ble dansk skriftspråk i Norge. Dansk og norsk er ganske **(like – samme)**, men forskjellen mellom dansk og dialektene som de **(meste – fleste)** snakket, var **(kanskje – likevel – dessuten)** så stor at det ble vanskelig for mange å lære å lese og skrive. Det skapte også sosiale forskjeller.

Da Norge ble fritt fra Danmark i 1814, var det mange som begynte å arbeide for å **(få – ha – gjøre)** et norsk skriftspråk i tillegg til det danske. De mente at det var viktig for en nasjon å ha **(deres – sitt)** eget skriftspråk. Noen ville ta inn norske ord, uttrykk og grammatikk i det danske skriftspråket, **(men – selv om – for)** andre ville lage et nytt språk basert på dialektene. De **(trodde – syntes – tenkte)** at dialektene var det ekte norske språket, og at det nye skriftspråket måtte bygges på disse.

Resultatet var at vi fikk to skriftspråk: Bokmål og nynorsk. I begynnelsen var disse språkene ganske **(forskjellige – ulik – annderledes)**, men begge har utviklet seg slik at de nå er **(mye – ganske – for)** like. Dialektene har påvirket bokmål, og bokmål har påvirket nynorsk. Mange mener at vi bare trenger **(et – en – ett)** skriftspråk i Norge. De vil ha et kompromiss som **(kallet – kalles – kaller)** samnorsk. Ideen om samnorsk var populær på 1950-tallet, men i dag er det **(ikke – også – ingen)** mange som argumenterer for det.

Alle nordmenn skal lære å lese og skrive **(begge – både)** språkene på skolen. Det språket de lærer først, er hovedmål, og det andre er sidemål. Bare 13% av elevene har nynorsk som hovedmål. De fleste av dem bor på Vestlandet. **(Nesten – Neste)** alle bøkene og avisene er **(også – derimot – heller)** på bokmål. Derfor mener mange at barna ikke **(ønsker – bruker -**

trenger) å lære å skrive begge språkene. Andre sier at det er viktig å lære begge, fordi det er en del av norsk kultur.

I radio og TV snakker mange dialekt nå, men i nyhetssendinger må man bruke **(enten – verken)** bokmål eller nynorsk. I NRK er det også regler **(på – for – av)** hvor mange program som må være på **(alle – hvert av – begge to)** språkene. Disse reglene gjelder også for teksting av programmer.

4) Samtale om dialekter

1. Er det mange geografiske variasjoner i språket i hjemlandet ditt? Kan alle innbyggerne forstå hverandre? Hvis ikke: Hvordan løser dere det problemet?
2. Har dialektene høy status i hjemlandet ditt?
3. I hvilke situasjoner synes du det er greit å snakke dialekt?
4. I hvilke situasjoner er det ikke greit å snakke dialekt?
5. Har du hørt mange norske dialekter i Norge? Hvilke(n) dialekt(er) synes du er lettest eller vanskeligst å forstå? Hvorfor er de(n) dialekten(e) lett eller vanskelig å forstå?

KAPITTEL 12

1) Tidspreposisjoner

1. Thomas er født _____ 1970.
2. Liv har bursdag _____ januar.
3. _____ mandag starter kurset.
4. Tor skal reise til Brasil _____ sommer.
5. _____ to år _____ flyttet Anne til Norge.
6. Per har bodd i Trondheim _____ åtte år nå, og han trives.
7. Thomas liker å gå på ski _____ vinteren.
8. _____ kveld skal Liv gå på kino.
9. Anne studerte tysk _____ vår.
10. Thomas skal dra til Portugal _____ ei uke.
11. Hva liker du å gjøre _____ kvelden?
12. Hva skal du gjøre _____ morgen?
13. _____ fjor kjøpte Anne ny bil.
14. Jeg har ikke gått på ski _____ tre år.
15. Han sykler til jobben _____ under ett kvarter.

2) Samtale om næringsliv

1. Hva er de viktigste næringene i hjemlandet ditt? Hva produseres i hjemlandet ditt? Er det regionale forskjeller?
2. Har hjemlandet ditt eksport-overskudd eller –underskudd? Hva er de viktigste eksportvarene og importvarene? Hvilke land handler hjemlandet ditt mest med?
3. Har næringslivet i hjemlandet ditt forandret seg mye de siste 40 årene? Hvordan? Har forandringene vært positive eller negative, synes du?
4. I Norge får bøndene økonomisk støtte fra myndighetene. Dette kalles subsidier og blir ofte diskutert. Mange mener at bøndene bør få mindre støtte, og at vi kan importere billigere mat fra utlandet. Andre sier at det er viktig å subsidiere bøndene fordi vi må produsere en del av maten vår selv, og at ingen kan bo på landet hvis ikke bøndene får mye subsidier. Hva mener du? Hvordan er det i hjemlandet ditt: Får bøndene subsidier fra staten?

104 SUBSTANTIV SOM ER NØYTRUM

arbeid/et	instrument/et	skap/et
ark/et		skilt/et
arrangement/et	kjøkken/et	skjerf/et
asylmottak/et	kjøpesenter/et	skjørt/et
avisbud/et	kjøtt/et	slips/et
	klima/et	smørbrød/et
bad/et	kne/et	soverom/met
badekar/et	kontor/et	spill/et
barn/et	kor/et	språk/et
belte/t	kort/et	spørsmål/et
bibliotek/et	kryss/et	sted/et
bilde/t	kurs/et	stress/et
bord/et		stykke/t
brev/et	land/et	svar/et
brød/et	liv/et	sykehjem/met
	loft/et	sykehus/et
dyr/et	loppemarked/et	syltetøy/et
	lys/et	
egg/et		teater/et
eple/t	mas/et	teppe/t
	menneske/t	tilbud/et
fag/et	miljø/et	tog/et
fjell/et	minutt/et	torg/et
flagg/et	museum, museet	tre/et
fly/et	musikkanlegg/et	treningsstudio/et
folk/et	møte/t	
forslag/et		universitet/et
fortau/et	navn/et	utland/et
fotografi/et	nivå/et	
frimerke/t	nummer/et	vann/et
friminutt/et		verksted/et
	ord/et	vikariat/et
glass/et		vindu/et
gulv/et	papir/et	vær/et
	problem/et	
hjem/met	program/met	øye/t
hjerte/t		øyeblikk/et
hode/t	regn/et	
hotell/et	rom/met	år/et
humør/et	rundstykke/t	
hus/et		
hår/et	senter/et	

VERBLISTE FOR TRINN 1

Engelsk	Infinitiv	Presens	Preteritum	Perfektum
work	arbeide	arbeider	arbeidet	har arbeidet
bathe	bade	bader	badet	har badet
begin	begynne	begynner	begynte	har begynt
order (food etc.)	bestille	bestiller	bestilte	har bestilt
pay	betale	betaler	betalte	har betalt
mean	bety	betyr	betydde	har betydd
become (be)	bli	blir	ble	har blitt
blow	blåse	blåser	blåste	har blåst
live (be resident)	bo	bor	bodde	har bodd
use	bruke	bruker	brukte	har brukt
ought to	burde	bør	burde	har burdet
carry	bære	bærer	bar	har båret
go, move, pull	dra	drar	dro(g)	har dratt, dradd
drink	drikke	drikker	drakk	har drukket
find	finne	finner	fant	har funnet
move	flytte	flytter	flyttet	har flyttet
understand	forstå	forstår	forstod	har forstått
tell	fortelle	forteller	fortalte	har fortalt
get, receive	få	får	fikk	har fått
give	gi	gir	ga(v)	har gitt
do	gjøre	gjør	gjorde	har gjort
forget	glemme	glemmer	glemte	har glemt
cry (weep)	gråte	gråter	gråt	har grått
go, walk, leave	gå	går	gikk	har gått
have	ha	har	hadde	har hatt
shop, act	handle	handler	handlet	har handlet
be called	hete	heter	het	har hett
remember	huske	husker	husket	har husket
hear	høre	hører	hørte	har hørt
invite	invitere	inviterer	inviterte	har invitert
job	jobbe	jobber	jobbet	har jobbet
jog	jogge	jogger	jogget	har jogget
buy	kjøpe	kjøper	kjøpte	har kjøpt
drive	kjøre	kjører	kjørte	har kjørt
come	komme	kommer	kom	har kommet
have a good time	kose seg	koser seg	koste seg	har kost seg
cost; sweep	koste	koster	kostet	har kostet
can	kunne	kan	kunne	har kunnet
make (prepare, create)	lage	lager	laget	har laget
rent, hire	leie	leier	leide	har leid
play (as children)	leke	leker	lekte	har lekt

Engelsk	Infinitiv	Presens	Preteritum	Perfektum
long for, yarn	lengte	lengter	lengte	har lengtet
read	lese	leser	leste	har lest
look for, search for	lete	leter	lette	har lett
lay down	legge	legger	la	har lagt
lie down	ligge	ligger	lå	har ligget
learn	lære	lærer	lærte	har lært
borrow, lend	låne	låner	lånte	har lånt
meet	møte	møter	møtte	har møtt
must	måtte	må	måtte	har måttet
use to, nurse	pleie	pleier	pleide	har pleid
whistle	plystre	plystrer	plystret	har plystret
try, test	prøve	prøver	prøvde	har prøvd
rain, calculate	regne	regner	regnet	har regnet
travel	reise	reiser	reiste	har reist
call (by telepone)	ringe	ringer	ringte	har ringt
clean up	rydde	rydder	ryddet	har ryddet
miss	savne	savner	savnet	har savnet
see, look	se	ser	så	har sett
sell	selge	selger	solgte	har solgt
sende	sende	sender	sendte	har sendt
sit, be seated	sette	setter	satte	har satt
say, tell	si	sier	sa	har sagt
sit	sitte	sitter	satt	har sittet
write	skrive	skriver	skrev	har skrevet
shall	skulle	skal	skulle	har skullet
relax	slappe av	slapper av	slappet av	har slappet av
slutte	slutte	slutter	sluttet	har sluttet
taste	smake	smaker	smakte	har smakt
speak, talk	snakke	snakker	snakket	har snakket
snow	snø	snør	snødde	har snødd
sleep	sove	sover	sov	har sovet
fall asleep	sovne	sovner	sovnet	har sovnet
play (game)	spille	spiller	spilte	har spilt
eat	spise	spiser	spiste	har spist
ask	spørre	spør	spurte	har spurt
study	studere	studerer	studerte	har studert
stand	stå	står	stod	har stått
answer, reply	svare	svarer	svarte	har svart
swim	svømme	svømmer	svømte	har svømt
cycle	sykle	sykler	syklet	har syklet
think (mean), seem	synes	synes	syntes	har synes
take	ta	tar	tok	har tatt
think, suppose	tenke	tenker	tenkte	har tenkt
meet	treffe	treffer	traff	har truffet
train, practice	trene	trener	trente	har trent

Engelsk	Infinitiv	Presens	Preteritum	Perfektum
think (believe)	tro	tror	trodde	har trodd
wash	vaske	vasker	vasket	har vasket
will, wish, want	ville	vil	ville	har villet
know (knowledge)	vite	vet	visste	har visst
be	være	er	var	har vært
wake up	våkne	våkner	våknet	har våknet